

teologicznych, zwłaszcza teologii dogmatycznej (soteriologii), a także teologii moralnej i ascetycznej”.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

KS. KAZIMIERZ PANUŚ, *Uratować naród. Głos z ambony katedry wawelskiej okresu niewoli narodowej 1795–1918*, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 1996, ss. 387.

W Polsce mamy niewiele homiletów zajmujących się historią kaznodziejstwa. Jednym z nich jest ks. Kazimierz Panuś z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W ostatnim czasie opublikował on trzy pozycje książkowe poświęcone kaznodziejstwu w katedrze na Wawelu: *Kaznodziejstwo w katedrze krakowskiej*, cz. I: *Od początków do czasów rozbiorów*, Kraków 1995, ss. 478; cz. II: *Okres niewoli narodowej* Kraków 1995, ss. 345; *Uratować naród. Głos z ambony katedry wawelskiej okresu niewoli narodowej 1795–1918*. Ostatnia pozycja jest rozprawą habilitacyjną na temat przyczyn upadku narodu polskiego i sposobów jego ratowania z zaistniałych zagrożeń. Materiał źródłowy rozprawy stanowią kazania wygłoszone w katedrze na Wawelu w okresie niewoli, tj. w latach 1795–1918. Rozprawę otwiera rozdział ukazujący ambonę wawelską i jej bohaterów na tle ówczesnych wydarzeń. W rozdziale drugim autor analizuje przyczyny upadku narodu polskiego, tak jak je widzieli kaznodzieje na przestrzeni ponad stu lat. Były to: brak błogosławieństwa Bożego jako odpowiedź na niewierność narodu, kryzys religii katolickiej, wrogość krajów ościennych, niedomagania w organizmie społecznym państwa i upadek moralności. Rozdział trzeci traktuje o posłannictwie narodu polskiego. Według kaznodziejów wawelskich zadaniem narodu było: doprowadzenie Cerkwi Prawosławnej do jedności ze Stolicą Świętą, ewangelizacja ludów ościennych „siedzących dotąd w cieniu błędu”, obrona katolicyzmu przed Półksiężycem, Krzyżakami, Moskwą, walka o niepodległość, wierność Bogu i Kościołowi, troska o chrześcijańskie oblicze narodów europejskich oraz naśladowanie świętych i bohaterów. Rozdziały: czwarty, piąty, szósty i siódmy wskazują na sposoby skutecznych działań mających na celu ratowanie zagrożonego bytu narodu. W działaniach tych należało oprzeć się na religii katolickiej, liczyć na własne siły, budzić nadzieję na ostateczne zwycięstwo i ukazywać pozytywne postacie z przeszłości. W zakończeniu pracy autor dokonuje podsumowania wysiłków wielu wybitnych twórców ambony wawelskiej, którym leżało na sercu ratowanie narodu. Rozprawę zamyka aneks zawierający wykaz kaznodziejów katedry wawelskiej w okresie niewoli narodowej. Zaprezentowana publikacja powinna zainteresować nie tylko homiletów, ale także historyków i teoretyków literatury.

Kraków

O. WIESŁAW PRZYCZYNA CSsR